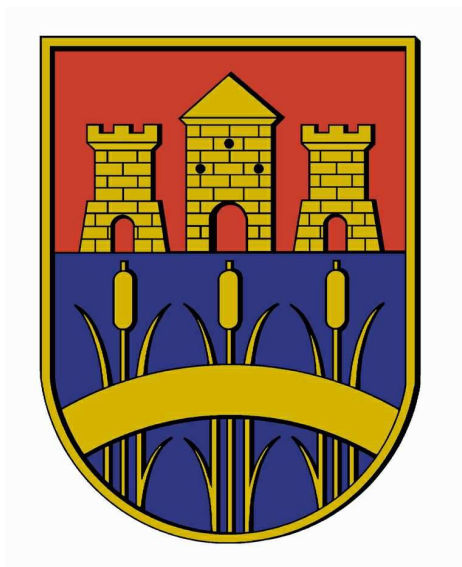

TÁJÉKOZTATÓ DOMBÓVÁR VÁROS 2013. ÉVI KÖRNYEZETI ÁLLAPOTÁRÓL

Készítette:

Dombóvári Közös Önkormányzati Hivatal

Városüzemeltetési Iroda

Dombóvár, 2014.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	3 -
Dombóvár környezetének általános jellemzése	3 -
1. Területi adatok	3 -
2. Népeség	4 -
3. Közlekedés	5 -
3.1. Közúti közlekedés	5 -
3.2. Kerékpáros közlekedés	7 -
3.3. Balesetek és közlekedésbiztonság	8 -
4. Környezeti zaj- és rezgésvédelem	9 -
5. Levegőminőség	10 -
6. Hulladékgazdálkodás	13 -
7. Dombóvár város ivóvízellátása	15 -
7.1. Információk a szolgáltatott ivóvíz minőségéről	17 -
7.2. A szolgáltatott ivóvíz jellemző tulajdonságai	18 -
8. Dombóvár város szennyvíztisztítása	19 -
8.1. Csatornahálózat	19 -
8.2. A tisztított szennyvíz minőségi követelményei	20 -
8.3. Fejlesztések	21 -
8.4. Települési folyékony hulladék (TFH)	21 -
9. Felszíni és felszín alatti vizek	22 -
9.1. Felszíni vizek	22 -
9.2. Felszín alatti vizek	23 -
9.3. Vizek állapota	23 -
9.4. Környezetbiztonság	24 -
10. Táj- és településvédelem, természeti értékek, védett területek	25 -
Környezetvédelmi-bírság bevétel a 2013. évben	26 -
Jogszabályok, adatforrások	27 -

BEVEZETÉS

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. tv. (továbbiakban: Kvt.) 46. § (1) bekezdés e) pontja szerint a települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot.

A törvény kiemelt jelentőséget tulajdonít az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítására, valamint a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítására. A közzététel a helyben szokásos módon, a Dombóvári Közös Önkormányzati Hivatal hirdetőtábláján kifüggesztéssel, illetve a helyi médiákon keresztül történik.

Dombóvár a környező településekkel 2010-ben egy öt éves közös környezetvédelmi programot készített. A program célja és feladata, hogy országos és regionális szinten hozzájárul a környezeti problémák megoldásához, valamint helyi szinten eszközt biztosít a helyi és térségi problémák kezelésére.

DOMBÓVÁR KÖRNYEZETÉNEK ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

1. TERÜLETI ADATOK

Dombóvár Tolna megye délnyugati részén, a Kapos-völgyben, az é. sz. 46°22'60" és k. h. 18°07'52" pontokon helyezkedik el.

A város több kistáj határán húzódik, melyek közül a legnagyobb a Külső-Somogy. Ennek részei a Kapos-, és Koppány-folyó, ahol nyugat-keleti irányban löszhát húzódik. A táj a Kapos bal parti vízgyűjtő területéhez tartozik, amit déli irányba a kiszélesedő tágas völgyek, és az ezeket körülölelő majdnem sík dombhátak fedik. Körzetében több tájegység is található: a Külső-Somogyi-dombság déli része, a Kapos-völgy, és a zselici dombok mellett a közelben húzódó Tolnai-Hegyhát és a Völgység dombsorai. A várost a közepén található és a Kapos-folyóba ömlő Kis-Konda-patak szeli ketté.

A 220-240 méteres lapos tetejű hegyhátak és a köztük elhúzódó, az eróziók által kialakult völgyek jellemzik Dombóvárt és környékét. A talaj jó minőségű csernozjom. Az alapkőzet mésztartalmú lösz, melynek szerkezete morzsalékos és lefelé világosodik.

Dombóvár éghajlata átmenetet képez a Nyugat-Dunántúl éghajlata és az Alföld éghajlata közt. A hideg légtömegek továbbáramlását nehezítik a környező dombok, melyek a Kapos-völgyet ölelik körbe. Ennek hatására, ha csak kis mértékben is, de a szélsőségekre jellemző medencejelleg az uralkodó éghajlat. A júliusi

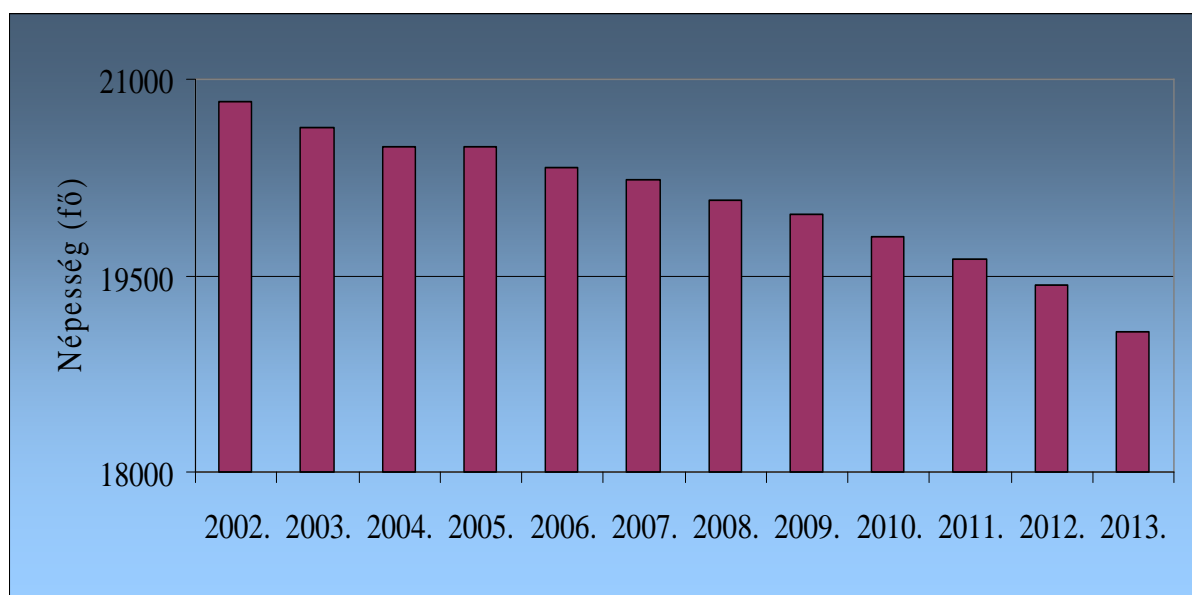
Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi környezeti állapotáról

középhőmérséklet 20-21 °C körüli. A napfénytartam éves átlaga pedig 1950-2000 óra között változik.

A város három megye határánál található. Könnyen megközelíthető Somogy megye székhelye, Kaposvár, ami 30 km-re fekszik és Baranya megye központja Pécs, ami 47 km-re helyezkedik el. Dombóváron 1872-ben átadott Dombóvár - Zákány vasútvonal átadása óta jelentős a város vasúti csomópont nőtte ki magát. Meglévő csomópontok a mai napig is a Budapest – Dombóvár - Pécs, Dombóvár – Kaposvár – Gyékényes - Nagykanizsa és Dombóvár – Bátaszék – Baja - Kiskunhalas, Dombóvár-Komló.

2. NÉPESSÉG

Dombóvár demográfiai adatai a Központi Statisztikai Hivatal és a Dombóvári Járási Hivatal Járási Népegészségügyi Intézetének 2013. évi beszámolója alapján szerepelnek.

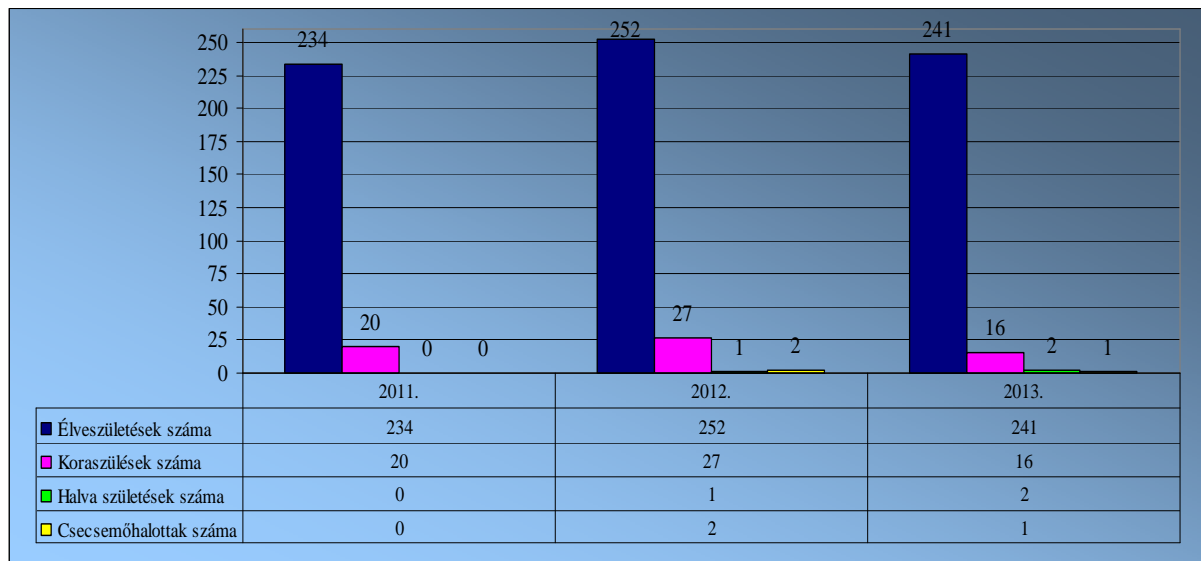
1. ábra: Állandó népesség megoszlása

A 2013. évben az odavándorlók száma a Dombóvári Járás területén 1632 fő volt, míg az elvándorlók száma 1768 fő volt. Ez is azt mutatja, hogy Dombóvár népessége 2002 óta a természetes fogyás és a növekvő elvándorlás miatt csökkenő tendenciát mutat.

A terület védőnői által adott adatok alapján a Dombóvári járásban az elmúlt évben 241 csecsemő született és 11 újszülöttel volt kevesebb, mint az előző évben. A koraszülöttek száma 10, mely 7,24 %-os koraszülött frekvenciát jelent. Csecsemőhalálozás 1 esetben fordult elő, ez 4,14 %-os halálozást jelent. Halva születés 2 esetben történt.

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi környezeti állapotáról

2. ábra: Születések aránya Dombóváron

Az előregedő populációkra jellemzően Dombóváron is kedvezőtlenül alakul a lakosság kormegoszlása. A férfiak és nők közti aránybeli különbségek az évek előrehaladtával egyre szembetűnőbbek, ami a férfiak magas halálozásával is összefüggésben van. A 65 év felettek részarányának növekedése, a 15 év alatti lakosság arányának, valamint a munkaképes férfiak létszámárányának csökkenése előrevetíti az eltartó és eltartott lakosság arányának komoly romlását.

3. KÖZLEKEDÉS

3.1. Közúti közlekedés

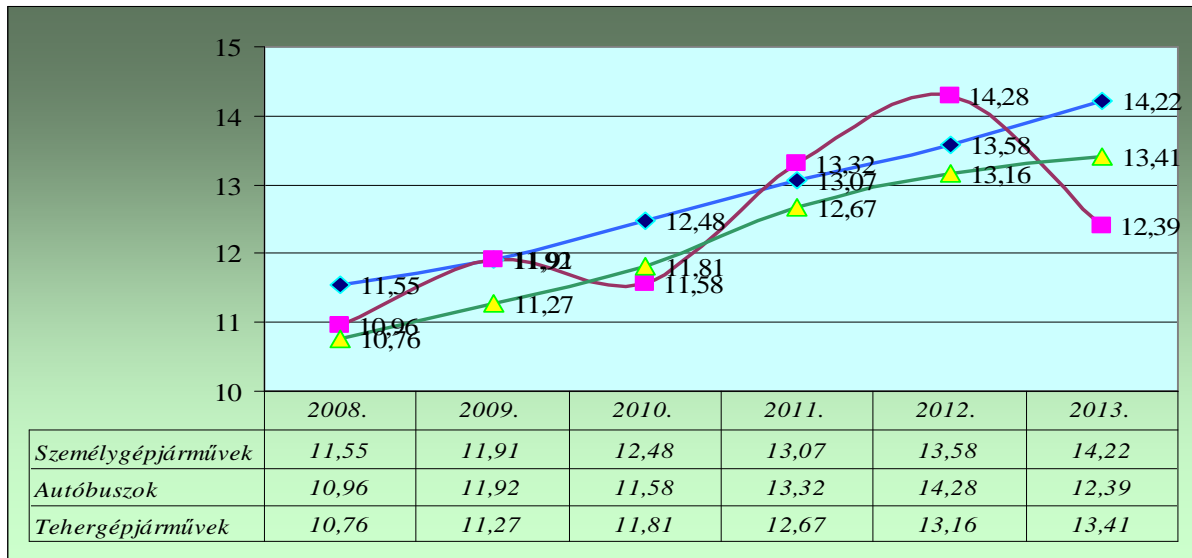
A korábbi vizsgálatok és becslések alapján is a közlekedés – ezen belül is különösen a közúti közlekedés – a legmeghatározóbb szennyező forrás. A legnagyobb mértékben a nitrogén-dioxid a gépjárművek kibocsátásából ered.

A gazdaságban történő változások, az életszínvonal emelkedése, valamint az életmódban történő változások mind növelni engedték a gépjárművel történő helyváltoztatások számát. Ezt erősítette az is, hogy sorozatos problémák merültek fel a közúti közlekedésben. A növekvő autósforgalmat a város utcái nehezen bírják el, a parkolás pedig a szűk utcákban szinte lehetetlen.

Dombóváron a helyi buszközlekedésben ugyan történtek változtatások, de továbbra is a kerékpározás jelenti az alternatív közlekedést.

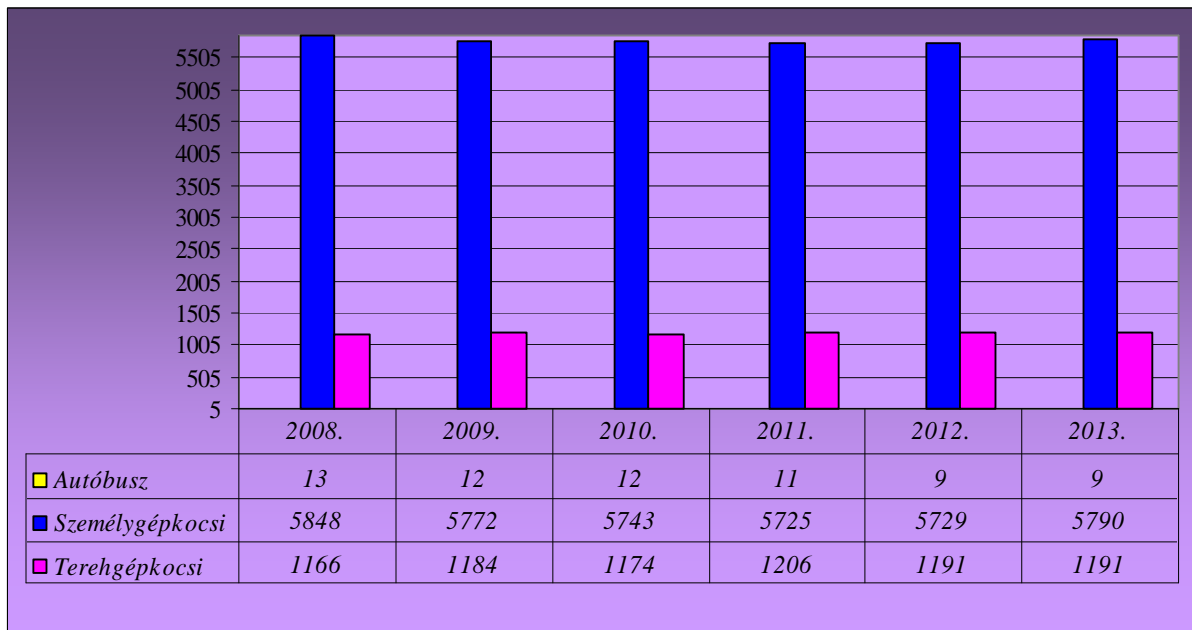
Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi környezeti állapotáról

3. ábra: A nyilvántartott gépjárművek átlagéletkora

A felmérések és az adatok alapján, Dombóváron szinte minden harmadik lakos rendelkezik gépjárművel. A gépjárművek átlag életkora azonban az évek során jelentősen megemelkedett.

A személygépkocsival történő utazások száma megnőtt, ami tulajdonítható annak is, hogy Dombóváron több közlekedési útvonal keresztül vezet. A legfontosabb ezek közül a 61-es számú főút, mely Dunaföldvárat köti össze Nagykanizsával.

4. ábra: A nyilvántartott közúti közlekedési eszközök megoszlása

Dombóvár belvárosában a 611-es számú út ágazik el, ami a 66-os útig, Sásdig tart. Ez az út köti össze a délebbre fekvő városokat és Dombóvárt. A közúti áruszállítás miatt megnövekedett közúti forgalom miatt rohamos mértékben romlanak az utak minősége.

A 6532-es úton elsősorban a Hőgyész-Dombóvár közötti településekre irányuló, másodsorban pedig a megyeszékhelyre irányuló forgalom bonyolódik le.

A forgalomirányító jelzőlámpáknak és járdaszigeteknek is köszönhetően nem alakultak ki balesetveszélyes gócpontok, azonban a folyamatosan növekvő autósforgalom és a városon áthaladó tranzitforgalom miatt szükségesek további fejlesztések. A fejlesztések és szabályozások legfontosabb feladata a környezeti viszonyok javítása, a forgalombiztonság növelése és a közlekedés káros hatásainak mérséklése.

Az átmenő forgalom csökkentésének távolabbi lehetősége lesz majd a 2020 körüli időszakra tervezett M9-es autópálya megvalósulása. A szakaszra három, további tervezésre javasolt nyomvonaltervet ismertettek:

- A-változat: Dombóvárt és Sióagárdot északra kerüli el
- B-változat: Dombóvárhoz közel haladva, Bikalnál kapcsolódna az északi nyomvonalhoz
- C-változat: az út Dombóvártól délre, Komló irányába halad, és Sióagárdot délről kerülné el.

Ahhoz, hogy új környezetbarát közlekedés alakuljon ki, amivel javítani lehet az életkörülményeken, ehhez mindenekelőtt fejleszteni kell a kerékpáros közlekedést, és kiemelkedő szerepet kell kapniuk a gyalogos közlekedéssel együtt.

3.2. Kerékpáros közlekedés

Dombóváron az 1980-as évektől indult meg a kerékpározással való közlekedés igénye. Ettől az időszaktól több ütemben kerékpárút került kiépítésre, azonban ez a folyamat az évek előrehaladtával jelentősen lecsökkent, a hálózat nem emelkedett akkora mértékben, mint ahogy igény lett volna rá.

A városban elsősorban az intézmények és városrészek közötti biztonságos kerékpáros közlekedési lehetőség megteremtése volt a cél. Ehhez elengedhetetlen, hogy a kerékpározásra kijelölt utak megfelelő minőségűek legyenek, valamint, hogy további önálló kerékpárutak kerüljenek kiépítésre.

A jelenleg meglévő kerékpárutak és kerékpározásra kijelölt utak a következők:

- Gunaras – Árpád u. – Népköztársaság útja/Hunyadi tér – Szabadság u. (Magyar Posta Zrt. épülete)
- Kossuth u. – Baross u. – 611. sz. út, Szőlőhegy-elágazó
- Hunyadi tér – Dombó P. u. – Bezerédj u. – Jókai u.

A kerékpáros közlekedés a 611. számú út Kapos-folyó és Kaposszekcső közötti szakasza az úttal párhuzamosan haladó kerékpárútra tevődött át. Ezzel ezen a szakaszon a közúton történő kerékpáros balesetek száma is megszűnt.

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi környezeti állapotáról

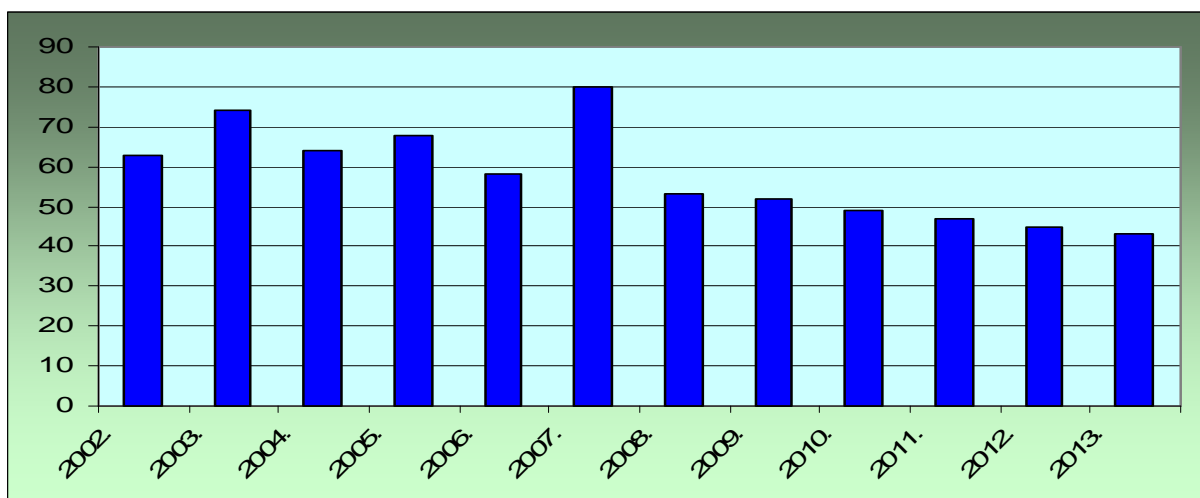
Az önkormányzati tulajdonú kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza az elmúlt hat évben nem változott, hossza 6,6 km.

5. ábra: A meglévő és tervezett kerékpárútvonalak

3.3. Balesetek és közlekedésbiztonság

A Dombóvári Rendőrkapitányság 2013. évi beszámolója alapján a balesetek száma az elmúlt évek alatt folyamatosan csökkent. A megyei átlaghoz képest Dombóváron, ha csak kis mértékben is de javult a személyi sérüléssel járó közlekedési balesetek száma. Halálos kimenetelű baleset sajnos 1 volt, 27 járt könnyű sérüléssel és 14 súlyos sérüléssel baleset volt.

6. ábra: Balesetek éves megoszlása Dombóvár

A baleseti okok túlnyomó része személyi okokra, járművezetői, illetve gyalogos hibára vezethetők vissza. De figyelembe kell venni az időjárás és útviszonyokat is, valamint a forgalom terheltségét is. 2013-ban a balesetek bekövetkezéseinek azonban főbb okai a gyorsajtás és az elsőbbség meg nem adása volt.

A tehergépkocsi vezetők által elkövetett balesetek száma, a kerékpárral és segédmotoros kerékpárral közlekedők által okozott balesetek száma, valamint a gyalogosok által okozott balesetek száma évről évre kis mértékben, de csökken.

A balesetek több mint 70%-a 7 és 22 óra között következett be. A sebességmérő berendezésnek, és a jogszabályváltozás következtében az objektív felelősség körébe sorolt szabályszegésnek, - amelyek a sebességtúllépés miatt magas összegű bírságot vonnak maguk után, - tulajdonítható, hogy a gyorsajtás nem képezi a döntő hányadát a baleseti okoknak.

4. KÖRNYEZETI ZAJ- ÉS REZGÉSVÉDELEM

A környezeti zajállapotot – a szabadidős, és közterületi rendezvényeken túl - a közúti közlekedés, a vasúti forgalom és az üzemi zaj határozza meg.

Dombóváron a közúti közlekedés az, amely jelentősebb környezeti zajterheléssel jár. A 61. sz. főúton és a 611. sz. úton az átmenő forgalom igen nagy, ami az utak közvetlen közelében található építményeket, illetve a benne élők egészségét hosszú távon jelentősen károsíthatja. Mivel hiányoznak a várost elkerülő gyorsforgalmi utak, melyek elvezetnék az átmenő forgalmat a város területéről, és amelyek által a legnagyobb terhelést jelentő nehézgépjármű forgalom kitiltásra kerülhetne, a forgalom jelentős része a város négy-öt utcájára koncentrálódik.

A vasúti csomópont a város déli részén helyezkedik el. Ide érkeznek a Pécs, Kaposvár, Budapest és Bátaszék irányából érkező személyszállító- és tehervonatok. Ezen a területen a környezeti zaj- és rezgésterhelés növekedése érzékelhető, de nem jelentős mértékű.

A Dombóváron lévő nagyobb üzemek többsége a város szélén található, melyeknek a zajkibocsátása akkora mértékű, ami nem okoz problémákat a lakosságnak.

Dombóvár városa jelenleg nem rendelkezik zajtérképpel és nincs helyi szinten szabályozó zaj rendelete, ezért a megengedett zaj- és rezgésterhelési határértékeket a 27/2008. (III.22.) KvVM-EüM együttes rendelet határozza meg. A település belterületének besorolása egységesen „Laza beépítésű lakó- és intézményterület”, melyre az ipari és szolgáltató létesítményekből származó zajterhelés megengedett mértéke:

- Nappal (06-22): 65 dB (A)
- Éjjel (22-06): 45 dB (A)

A közlekedési eredetű zajterhelés megengedett mértéke az összekötő utak és települési utak menti (csak új létesítményekre, vagy megváltozott terület-felhasználás esetére kötelező érvényű) területekre:

- Nappal (06-22): 65 dB (A)
- Éjjel (22-06): 55 dB (A)

5. LEVEGŐMINŐSÉG

A levegő védelméről szóló kormányrendelet alapján levegővédelmi követelményeket az országos és regionális környezetvédelmi, illetve társadalmi, gazdasági programok, tervek, a területfejlesztési, terület- és településrendezési tervek, településfejlesztési koncepció kidolgozása során, valamint a helyi önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban, a gazdálkodó szervezetek terveiben és a műszaki tervezésben érvényesíteni kell.

A levegőtisztaság-védelem a környezetvédelem egyik legfontosabb feladata. A légszennyezés közvetlenül hat az ember egészségére, egyben befolyásolja a környezet más elemeinek állapotát is.

Az elmúlt húsz évben jelentősen változott a légszennyező anyagok kibocsátásának mennyisége és jellege. Nagymértékben csökkent a kén-dioxid, a szén-monoxid, a nagyméretű részecskéket tartalmazó szilárdanyag és az ipari eredetű nitrogén-oxid kibocsátás. A közlekedésből származó nitrogén-oxid kibocsátás és a kisméretű szilárd anyag, másik nevén a PM₁₀, PM_{2,5} kibocsátás azonban emelkedett. Hazánkban jelenleg csak a 10 mikrométeres szállóporra van egészségügyi határérték megállapítva, míg a veszélyesebb 2,5 mikrométer alattira nincs.

PM10 (mikrogramm/mm ³)		
	Hazai érték	ENSZ/WHO határérték
24 órás	50	50
éves	40	20

1. táblázat: A hazai és az ENSZ által meghatározott határértékek

A városban az elmúlt egy évben nem volt nagyobb mértékű építkezés vagy útépités, amely során a legjobb technika alkalmazása mellett is nagy porterheléssel járt volna. A levegőminőség helyzetét szintén jelentősen befolyásolja a jelenlegi gépjárműállomány átlag életkora, ami az évek múlásával csak emelkedett. A jelentős közúti közlekedésből származó légszennyezés elsősorban a 61. sz. főút és a 611. sz. út mentén okoz jelentős emissziós károkat.

A levegőterheltségi szintet és annak betartását Magyarországon, és így Dombóváron is az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (továbbiakban: OLM) vizsgálja. Az

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi környezeti állapotáról

OLM elvégzi a mintavételeket, vizsgálatokat végez, és az eredményeket ellenőrzi. Az adatokat a környezetvédelmi minisztérium honlapján közzéteszi.

Dombóváron kettő darab manuális működésű mérőpont van, melyek a levegőből vett minta nitrogén-dioxid (NO₂) tartalmát mérik napi egy alkalommal.

- Dombóvár, Kórház u. 39.
- Dombóvár, Bezerédj u. 14.

Az OLM a mért adatokat a légszennyezettségi indexbe integrálva 1-től 5-ig terjedő skálán értékeli.

szennyező	kiváló (1)	jó (2)	megfelelő (3)	szennyezett (4)	erősen szennyezett (5)
nitrogén-dioxid	23	38	3	3 (1)	0
kén-dioxid	4	0	0	0	0
üledő por	5	6	0	0	0
összesített index	24	43	3	4	0

2. táblázat: Összesítés a légszennyezettségi index alapján

Légszennyezettségi index					
	1	2	3	4	5
Nitrogén-dioxid (µg/m ³)	Kiváló	Jó	Megfelelő	Szennyezett	Erősen szennyezett
órás átlag	0 – 40	40-80	80-100	100-400	400-
24 órás átlag	0-34	34-68	68-85	85-130	130-
éves átlag	0-16	16-32	32-40	40-80	80-

3. táblázat: Légszennyezettségi index nitrogén-dioxidra

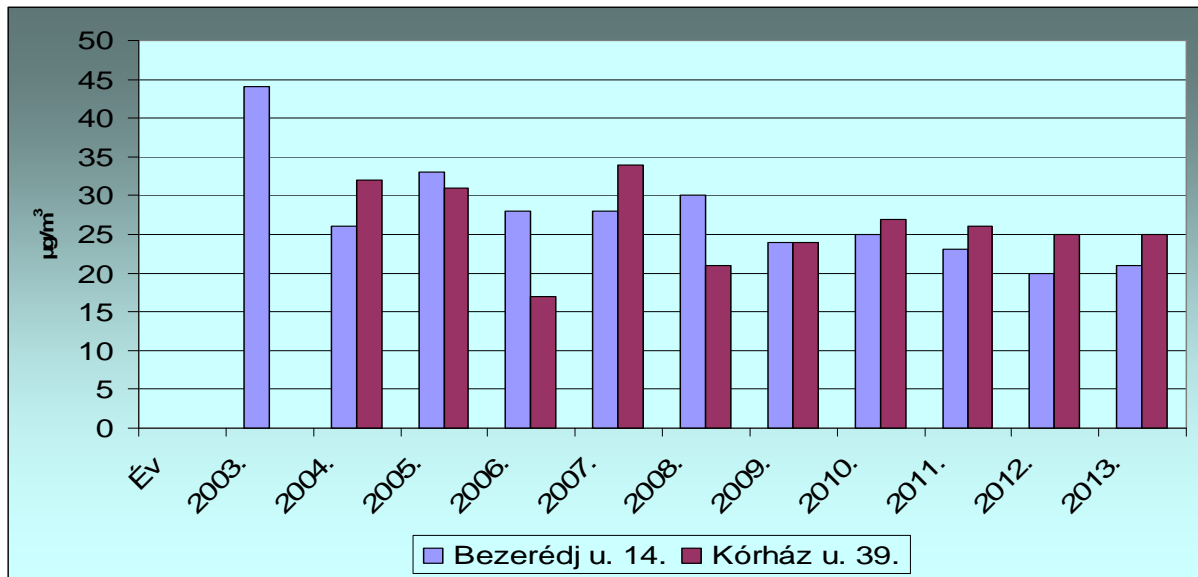
Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2013. évi összesítő értékelést készített Magyarország levegőminőségéről a manuális mérőhálózatok alapján. Az összesítés alapján az előző évhez képest a „szennyezett” és a „megfelelő” besorolású állomások száma csökkent, a „jó” besorolású állomások száma pedig nőtt.

A nitrogén-dioxid 2013. évi adataira a hatályos szabályozás már nem ír elő határértékeket, ezért a légszennyezettségi index alapján történő besorolás során az eddig használt kategóriákat vették alapul az értékeléshez.

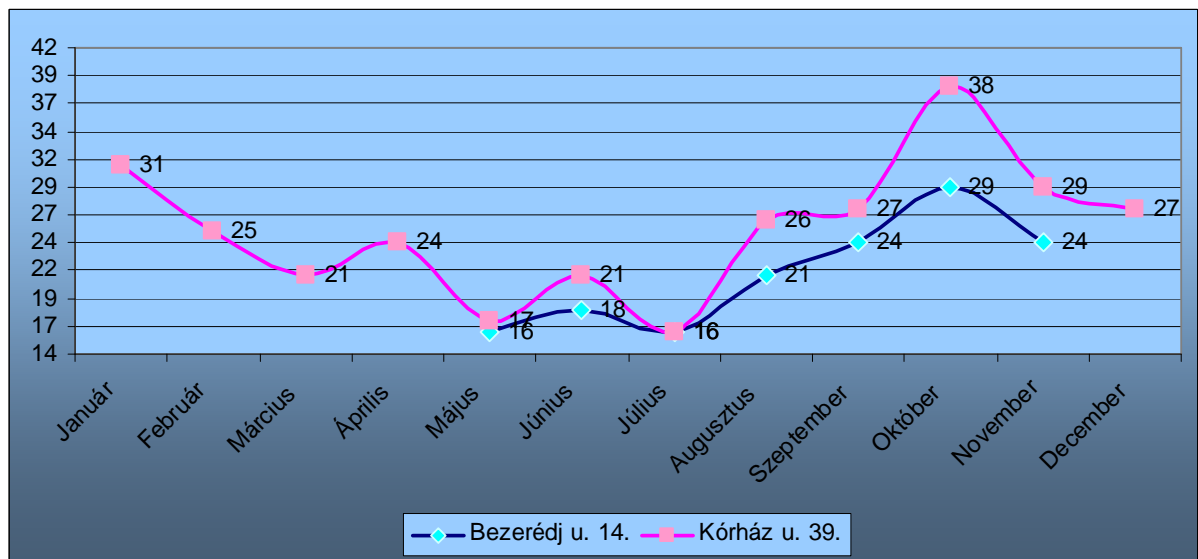
Dombóváron NO₂ kibocsátása jó. A dombóvári nitrogén-dioxid adatok alakulását a következő ábra mutatja. Ebből megállapítható, hogy a koncentráció csökkenő jellegű.

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi környezeti állapotáról

7. ábra: Nitrogén-dioxid koncentráció alakulása 2003-2013. közötti időszakban

8. ábra: Dombóvár 2013. évi nitrogén-dioxid kibocsátása

A fenti ábra is mutatja, hogy a NO₂-kibocsátás a Kórház utcában magasabb értékeket mutat, mint a Bezerédj utcában lévő mérőállomás mért adatok. Ez elsősorban annak tulajdonítható, hogy a közúti gépjárműforgalom ezen a szakaszon nagyobb mértékű, mivel ez az utca köti össze a 61. sz. főúttal Dombóvár vasútállomását és buszmegállóját, valamint itt ebben az utcában van a Szent Lukács Kórház is.

A levegőterheltségi szintet a gépjármű-kibocsátások mellett a meteorológiai tényezők, a domborzati viszonyok, valamint a szél sebessége is befolyásolhatja.

Városi viszonylatban a kertés, családi házas övezetben, főként a kertészkedő családoknál sok növényi szárazanyag, zöldhulladék keletkezhet, ezek elégetése

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi környezeti állapotáról

szabadtéren a város egész területén tilos. A tilalmat helyi szinten a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 34/2002. (XII.12.) önkormányzati rendelet szabályozza. Erre azért volt szükség, mert az őszi és téli időszakban az égetés következtében jelentősen megemelkedett a légszennyezettség, a város egyes részeit pedig szélcsendes, párás időben füst borította.

6. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A hulladékgazdálkodás nem más, mint a hulladék gyűjtése, szállítása, kezelése, az ilyen műveletek felügyelete, a kereskedőként vagy közvetítőként végzett tevékenység, továbbá a hulladékgazdálkodási létesítmények és berendezések üzemeltetése, valamint a hulladékkezelő létesítmények utógondozása.

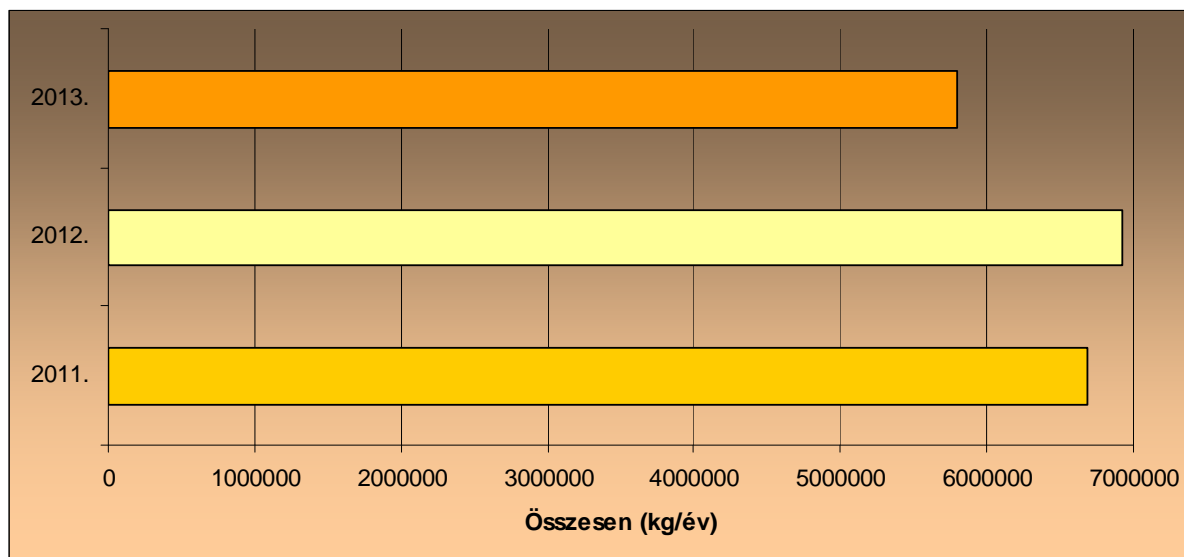
2007. január 1-től a városban keletkezett lakossági hulladékgyűjtést és szállítást az ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Kft. végzi közszolgáltatási szerződés alapján.

EWC	Hulladéktípus	2011.	2012.	2013.
20 03 01	Egyéb települési hulladék	6068770	6005200	5056417
17 01 07	Beton, téglá, cserép és kerámia frakció, vagy azok keveréke	535970	386550	179230
20 02 01	Biológiailag lebomló hulladék	27040	473710	529203
15 01 01	Papír és karton csomaglási hulladékok	8845	20505	18548
15 01 07	Üveg csomagolási hulladékok	6645	2857	4959
15 01 02	Műanyag csomagolási hulladékok	31902	26375	8673
07 05 13	Gyógyszermaradványok	73	7	2
15 01 10	Veszélyes anyagokat maradékként tartalmazó, vagy azokkal szennyezett csomagolási hulladékok	70	151	4
08 11 11	Festék és oldószer maradék	0	0	0
20 01 33	Elemek és akkumulátorok, melyek között 16 06 01, 16 06 02, vagy 16 06 03 kódszám alatt felsorolt elemek és akkumulátorok is megtalálhatók	83	25	18
16 01 03	Használt autógumi	9893	4180	2694
Összesen (kg/év)		6689291	6919560	5799748

4. táblázat: A begyűjtött, vagy ártalmatlanításra átvett hulladékmennyiség

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi környezeti állapotáról

9. ábra: Évente a hulladékudvarban átvett hulladékmennyiség

A 9. ábra is jól szemlélteti, hogy az elmúlt évek során jelentősen lecsökkent a hulladékudvarban átvett hulladék mennyisége. Ez részben annak is tulajdonítható, hogy a mind az Önkormányzat mind pedig a város lakói egyre több figyelmet fordít a szelektív hulladékgyűjtésre. Évente egy alkalommal a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 34/2002. (XII.12.) önkormányzati rendelet értelmében lomtalanítást tart Dombóvár Város Önkormányzata és az ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Kft. közösen. A lomtalanítás során a feleslegessé vált háztartási felszerelési tárgyakat, bútorokat és egyéb feleslegessé vált ingóságokat helyezhet ki a lakosság.

A Dombóvár Város Önkormányzatának tulajdonában lévő, de az ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Kft. által üzemeltetett hulladékudvarban lehetőség van dombóvári laccímmel rendelkezőknek a következő hulladékokat lerakni:

- Papír, karton
- Lom
- Üvegek, csomagolási hulladék
- Műanyagok, műanyag csomagolási hulladék
- Fémcsomagolási hulladék, fémek, vasfémek, nem vas fémek
- Biológiailag lebomló hulladék
- Kiselejteztet elektromos és elektronikus berendezések
- Növény-védőszer, gyógyszerek, elemek, akkumulátorok
- Termékként nem használható gumiabroncsok

Dombóváron 2013-ban megszűnt a havonta házhozmenő zöldhulladékgyűjtés. Azonban nem szűnt meg teljesen, az igényeket felmérve került elszállításra a családi házaknál keletkező zöldhulladék. A városban 27 darab hulladékgyűjtő sziget került kiépítésre, ahol papírt, üveget és műanyag hulladék lehet gyűjteni szelektíven.

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi környezeti állapotáról

Időszak	Rendszeresen tisztított közterület (1000 m ²)	Összes elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	A lakosságtól elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (db)	Szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (db)	A lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont üdülők száma (db)
2002. év		12 210,0					
2003. év	68,0	9 280,0		8 197			1 400,0
2004. év	236,0			8 197			3 000,0
2005. év	114,0			8 120			3 380,0
2006. év	88,8	4 008,6	3 213,6	8 000			
2007. év	41,8	6 390,7	6 020,6	7 932			610,0
2008. év	41,8	6 386,0	6 080,8	7 213	7 213	13,8	610,0
2009. év	41,8	6 284,4	5 399,7	6 800	6 800	81,0	300,0
2010. év	41,8	6 498,8	5 413,5	6 712	4 980	47,3	240,0
2011. év	69,3	6 831,2	6 220,4	7 000	7 000	37,0	420,0
2012. év	69,3	6 689,2	6 269,5	7 000	7 000	473,7	420,0

5. táblázat: Hulladékgazdálkodás

A Mecsek-Dráva Regionális Szilárdhulladék Kezelő Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás (rövidítve: Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulás) 2004-ben azzal a céllal jött létre, hogy az Európai Unió támogatásával hosszú távra megoldja a társult önkormányzatok hulladékkezelési kötelezettségeinek teljesítését. A Társulás tagjaként az alapító okirat, valamint a társulási megállapodás jóváhagyásával 313 önkormányzat vállalta, hogy együttműködnek a program megvalósításában, melynek keretében közösen hoznak létre, valamint működtetnek egy szilárdhulladék kezelő rendszert. Az így megvalósult hulladékgazdálkodási rendszer 30 éves időtartamra oldja meg az önkormányzatok ilyen irányú kötelezettségeit.

7. DOMBÓVÁR VÁROS IVÓVÍZELLÁTÁSA

A Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. (továbbiakban: DRV Zrt.) a Dombóváron szolgáltatott ivóvizet 110-200 m mélyen lévő, védett vízadó rétegre telepített mélyfúrású kutakból termeli. 10 db kút áll rendelkezésre, melyből 4 db tartalék vízbázist képez.

A vízszolgáltató a kitermelésre, rendelkezésre álló vízkészlettel a vízjogi üzemeltetési engedélyekben, illetve a kapcsolódó jogi szabályozásban megfogalmazottak szerint a fenntarthatóság elvének figyelembe vételével gazdálkodik. A város környéki kutakból évente több mint 1 millió m³ vizet kerül kiszivattyúzásra. A dombóvári vízellátó rendszerben 1 db hidroglóbusz, és 4 db víztároló medence található, melyek összevont tárolási kapacitása 1.800 m³. A Hunyadi téri víztorony üresen áll és a vízellátó rendszerről leválasztásra került.

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi
környezeti állapotáról

Időszak	Háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége (1000 m ³)	Üzemelő közkifolyók száma (db)	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózat hossza (km)	Összes szolgáltatott víz mennyisége (1000 m ³)	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)
2000. év	667,4	90	115,0	889,3	7 302
2001. év	780,7	85	115,0	902,8	7 352
2002. év	685,3	85	116,2	901,7	7 439
2003. év	721,4	65	113,6	958,3	7 463
2004. év	666,2	60	113,7	878,5	7 537
2005. év	682,0	60	114,2	872,5	7 557
2006. év	651,6	58	115,7	807,8	7 667
2007. év	693,3	49	115,7	828,7	7 665
2008. év	729,2	25	115,7	873,0	7 729
2009. év	671,2	23	129,6	851,8	7 777
2010. év	616,4	23	129,6	799,0	7711
2011. év	619,9	23	129,6	812,6	7 718
2012. év	623,9	23	129,6	789,3	7 719
2013.	111,8*	50		139,2*	8477*

* a DRV Zrt. a dombóvári vízművet 2013. 10. 01-jén vette át üzemeltetésre, így csak rész adatok állnak rendelkezésre

6. táblázat: Ivóvíz-vezeték hálózat Dombóváron

Ellátott lakosok becsült száma	21.193 fő *
Fogyasztóhelyek száma (ivóvíz)	9.249 db
Fogyasztóhelyek száma (szennyvíz)	8.047 db
Kitermelt víz mennyisége	1.161.763 m ³
Átlagos napi vízigény	3.025 m ³
Napi csúcs vízigény	4.200 m ³

7. táblázat: Vízellátási alapadatok

	N/1. kút	N/2. kút	N/4. kút	N/5. kút
pH	8,21	8,36	8,27	7,92
Fe	434 µg/l	299 µg/l	716	325 µg/l
Mn	39 µg/l	33 µg/l	45 µg/l	36 µg/l
NH ₄ ⁺	1,89 mg/l	2,4 mg/l	3,0 mg/l	1,65 mg/l
NO ₂ ⁻	<0,8 mg/l	<0,8 mg/l	<0,8 mg/l	<0,8 mg/l
NO ₃ ⁻	<0,01 mg/l	<0,01 mg/l	<0,01 mg/l	<0,01 mg/l

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi
környezeti állapotáról

Vízmintha a vizsgált jellemzők szempontjából	Kifogásolt minőségű	Kifogásolt minőségű	Kifogásolt minőségű	Kifogásolt minőségű
	N/6. kút	I/A kút	IV/6. kút	IV/7. kút
pH	7,95	7,96	7,78	7,96
Fe	1417 µg/l	180 µg/l	438 µg/l	443 µg/l
Mn	92 µg/l	51 µg/l	35 µg/l	32 µg/l
NH₄⁺	1,71 mg/l	2,8 mg/l	0,97 mg/l	0,95 mg/l
NO₂⁻	<0,01 mg/l	<0,01 mg/l	<0,8 mg/l	<0,8 mg/l
NO₃⁻	<0,8 mg/l	1,2 mg/l	<0,01 mg/l	<0,01 mg/l
Vízmintha a vizsgált jellemzők szempontjából	Kifogásolt minőségű	Kifogásolt minőségű	Kifogásolt minőségű	Kifogásolt minőségű

8. táblázat: Kitermelt vízminőségi adatok

Az üzemeltetett vezetékhálózat átlagéletkora 36 év, a csövek a létesítéskori sajátosságoknak megfelelően többféle anyagból készültek (acél-, azbesztcement-, műanyag /KPE, PVC/ csövek). Az egyes szakaszok közel 60%-a az 1960-as években vagy azt megelőzően épült, amely számos vízminőségi problémát felvet. A hálózat hidraulikailag kedvezőtlen adottságú részein a vas-mangán baktériumtelepek mellett üledék is felhalmozódhat, mely másodlagos szennyeződést okoz, ezért a rendelkezésre álló üzemeltetői eszközökkel (pl. hálózatöblítés, gyakoribb tározómosatás) kell megakadályozni a kedvezőtlen vízminőségi állapotok kialakulását.

Az értékesítési különbözetben belül (amely magába foglalja méretlen illegális vízfogyasztásokat és az üzemeltető belső technológiai vízfelhasználását is), a hálózati vízvesztesség Dombóváron és a környező településeken az utóbbi években 17-19% körül mozog.

Nagyon sok az olyan ingatlantulajdonos, aki csak ritkán nézi meg a vízmérő óráját, és így nem veszi észre a csőtörést, vagy vezetékkilyukadást sem, amivel csak akkor szembesül, amikor a szolgáltató munkatársai az évenkénti leolvasáskor közlik vele a gyakran több száz köbméternyi víz elfolyását. A korszerű berendezések használata és a leolvasások korábbiaknál jóval gyakoribbá tétele kedvező az ilyen fogyasztóknak is, mert a vevőegység a benne tárolt adatok kiolvasásakor jelzi az átlagosnál nagyobb vízfelhasználást és még viszonylag időben, nagyobb kár keletkezése nélkül neki lehet fogni a föld alatti rejtett hiba kijavításának.

7.1. Információk a szolgáltatott ivóvíz minőségéről

Az ivóvíz minőségi követelményeit az ivóvíz minőségéről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X.25.) Korm. rendelet rögzíti a szolgáltatók számára. Mivel a termelt víz minősége nem felel meg az Európai Uniós direktívák alapján a hazai jogrendbe

épített határértékeknek, ezért több településen (Dombóvár, Csoma-Szabadi, Kercseliget, Vásárosdombó) víztisztító technológia üzemel.

A vízminőség ellenőrzés önkontroll keretében a kutaknál, a tisztító technológia jellegzetes pontjain, a tározóknál, valamint a vezetékhálózat 81 pontján rendszeresen elvégeztetik az erre hivatalosan akkreditált laboratóriumokkal. Ezen szervezetek rendkívül szigorú eljárásrend szerint vizsgálják az ivóvíz fizikai-, kémiai paramétereit, a bakteriológiai és a mikroszkópos biológiai elemzéseket, ami egy év alatt több mint ezer mintavételt, és tízezernél is több vizsgálatot takar. Ez azt jelenti, hogy a szolgáltatott ivóvíz ténylegesen a legszigorúbban ellenőrzött élelmiszernek számít. A kapott eredményekről az ÁNTSZ-t (Kormányhivatal NSZSZ illetékes intézete) minden esetben értesíteni kell. Egyes mikroszkópos biológiai vizsgálatokat a szolgáltató saját laboratóriumában is el tud végezni, az eredményeket a társaság biológus szakember alkalmazásával főleg üzemeltetési-technológia célokra hasznosítja kiegészítve a jogszabályokban előírt kötelező vizsgálatokat.

A felsorolt vizsgálatokon kívül ÁNTSZ (NSZSZ) az üzemeltetői mintavételeken függetlenül szűrőpróbaszerűen ellenőrzi a víz minőségét. Amint bármely vizsgálat alapján a vízminőség nem megfelelő, a hatóság a közmű üzemeltetőt különböző intézkedésekre kötelezheti, vagy szélsőséges esetben akár a vízszolgáltatást korlátozhatja.

7.2. A szolgáltatott ivóvíz jellemző tulajdonságai

A tisztítatlan nyersvíz magas vas- mangán- és ammónium tartalma a dél-dunántúli régió mélyszégi vízkészleteinek jellemző adottsága. Dombóváron kétlépcsős szűréssel működő víztisztító technológia üzemel 2007 óta, így az ivóvíz minőségéről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X.25.) Korm. rendeletnek megfelelő minőségi vizet tudunk szolgáltatni a város és a Dombóvárról ellátott községek (Csikóstóttós, Kapospula, Kaposzekcső) számára. A fertőtlenítés nem klórral, hanem vegyszermentesen, UV fényel történik.

A szolgáltatott víz nitrit-, nitrát tartalma igen alacsony, tehát egészségkárosító hatása nincs. A víz toxikus fémtartalma (króm, kadmium, réz, nikkel, higany, szelén, ólom) gyakorlatilag nulla. Míg a szolgáltatási terület falvaiban a víz kemény, addig Dombóvár városában közepes keménységű.

A Dombóvárra jellemző hálózati vízminőségi adatokat az alábbi táblázatban mutatjuk be.

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi
környezeti állapotáról

Minőségi paraméterek	Mértékegység	Átlag érték (2011.)	Átlag érték (2012.)	Átlag érték (2013.)	A 201/2001. (X. 25.) Korm. rendeletben előírt határérték
pH	-	7,5		7,55	6,5 - 9,5
Összes keménység	CaO mg/l	138		132,5	50 - 350
	°dH (NK°)	13,8	12		5,0 - 35,0
Vas	mg/l	0,035	0,02	<0,04	0,2
Mangán	µg/l	17	10	<30	50
Ammónium	mg/l	0,08	0,06	0,1	0,5
Nitrit	mg/l	0,02	0,01	0,07	0,5

9. táblázat: A szolgáltatott ivóvíz átlagos minőségi paraméterei

8. DOMBÓVÁR VÁROS SZENNYVÍZTISZTÍTÁSA

A település szennyvízelvezetés – tisztítási ellátottságának kezdete az 1970-es évek elejére tehető. Akkoriban mintegy 1000 lakást kötöttek be, 650 m³/nap kapacitású oxidációs árkos teleppel.

1982-ben megvalósult a gunaras-fürdői csatornahálózat, mely a városi tisztítótelepet idényjelleggel nyári időszakban mintegy 300-400 m³/nappal terheli.

Főbb ipari szennyvízkibocsátók a Kórház, MÁV és a KIPSZER tüzhorganyzott termékeket előkészítő üzem. A KIPSZER üzemelő előtisztító berendezéssel van ellátva, a többi előtisztítás nélkül kerül a csatornahálózatba. A jelenlegi állapot szerint a rákötött fogyasztóhelyek száma 7439 darab (lakossági bekötések és Gunaras-üdülőteleppel együtt) volt.

8.1. Csatornahálózat

A városban több ütemben épült ki a csatornahálózat.

Időszak	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat (közcsatorna-hálózatba) bekapcsolt lakások száma (db)	Háztartásokból a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat (közcsatornában) elvezetett szennyvíz mennyisége (1000 m ³)
2002. év	4 446	292,0
2003. év	4 479	499,0
2004. év	4 514	484,0
2005. év	4 580	513,7

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi
környezeti állapotáról

2006. év	4 896	367,0
2007. év	5 137	354,0
2008. év	5 196	405,3
2009. év	5 216	399,0
2010. év	5 357	374,3
2011. év	5 369	377,0
2012. év	7 245	419,4
2013. év	7 439*	105,1*

* a DRV Zrt. a dombóvári vízművet 2013. 10. 01-jén vette át üzemeltetésre, így csak rész adatok állnak rendelkezésre

10. táblázat: A szennyvízgyűjtő-hálózatba bekötött lakások száma

Acélcső	Ø	100	1.400 fm
Azbesztcement	Ø	100	1.653 fm
	Ø	150	2.807 fm
	Ø	250	5.727 fm
	Ø	300	7.305 fm
	Ø	400	5.152 fm
Összes PVC:			22.644 fm
PVC	Ø	90	445 fm
KG PVC	Ø	100	350 fm
	Ø	200	15.115 fm
	Ø	250	3.511 fm
Összes KG:			19.421 fm
Összes hálózathossz:			42.065 fm

11. táblázat: Kiepült hálózathossz és átmérőjük

A csatornahálózat egyes szakaszainak összekötését 10 darab átemelő szivattyúval oldják meg.

8.2. A tisztított szennyvíz minőségi követelményei

A telep hidraulikai tisztítási kapacitása 3.200 m³/ nap. A beruházás célja a szennyvíz tisztítási technológiájának jobbá (korszerűbbé) tétele, hogy az uniós előírásoknak megfelelő tisztítási paramétereket nagyobb biztonsággal tudja a telep produkálni. A harmadik tisztítási fokozatot – a foszfor eltávolítást – vegyszeres adagolással fogják elérni.

A telepről kifolyó tisztított szennyvíz mennyiségét Parshall mérőműtárgy segítségével mérik, illetve mért adatokat folyamatosan rögzítik. A tisztított szennyvíz befogadója a

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi környezeti állapotáról

Kapos-folyó, amely felszíni vízminőségvédelmi szempontból a IV-es (általános) védettségi kategóriába tartozik.

2012-ben az átlagosan megtisztított vízmennyiség $1.663 \text{ m}^3/\text{nap}$ volt, ez évi mennyiségben 607.100 m^3 , melyből 16.700 m^3 volt a tengelyen beszállított ún. szippantott szennyvíz (települési folyékony hulladék).

Hidraulikus kapacitás	$3.200 \text{ m}^3/\text{nap}$
Anoxikus ütem	$3.200 \text{ m}^3/\text{nap}$
Befolyó átlagos szennyvíz mennyiség	$130 \text{ m}^3/\text{h}$
Befolyó maximális szennyvíz mennyiség	$250 \text{ m}^3/\text{h}$
Befolyó minimális szennyvíz mennyiség	$50 \text{ m}^3/\text{h}$
Napi BOI_5 terhelés	$1980 \text{ kg}/\text{nap}$
$\text{NH}_4\text{-N}$	$225 \text{ kg}/\text{nap}$
Lakosegyenérték	33.000 le
Anoxikus ütemre:	
- fajlagos NH_4 terhelés	$0,7 \text{ kg } \text{NH}_4 - \text{N}/\text{m}^3\text{d}$
- fajlagos BOI terhelés	$0,62 \text{ kg}/\text{m}^3\text{d}$
- fölösiszap mennyiség	$940 \text{ kg}/\text{d}$

12. táblázat: Hidraulikai és technológiai jellemzők

8.3. Fejlesztések

Mintegy 2,4 milliárd forint pályázati támogatást nyert Dombóvár és Attala a szennyvízhálózat kiépítésére. A kétfordulós pályázat egyik feltétele volt a 75%-os rákötési hajlandóság. A Dombóvár és Környéke Víziközmű-Társulat Intézőbizottsága által összehívott Víziközmű Társulat küldöttgyűlésén jelentették be, hogy sikeres volt a pályázat második köre is, amely elfogadásának feltétele az önrész megléte volt. A 15%-os önrészt pedig az egyes érdekeltségi egységeknek kellett biztosítani.

A KEOP pályázat keretein belül megvalósult 3 szennyvízátemelő rekonstrukciója, teljeskörű felújítása, valamint a Jókai és Bajcsy-Zsilinszky Endre utca főgyűjtő hálózatának felbővítése D 400 vezetékre.

Attala községben befejeződött a szennyvízgyűjtő hálózat kiépítése. Az összegyűjtött szennyvizet Dombóvárra vezetik átemelőkkel és a hozzájuk tartozó szennyvíz nyomócső hálózattal. Ez a vízmennyiség is a dombóvári telepen kerül tisztításra.

8.4. Települési folyékony hulladék (TFH)

Dombóváron és a környékbeli településeken összegyűjtött és tengelyen beszállított szennyvizet a szennyvíztisztító telepen fogadják és kezelik. A TFH fogadó állomás

kártyás beléptető rendszerrel a nap 24 órájában tudja fogadni a szerződött szállítókat. A KEOP-os beruházással ez is megújulásra került. Egy előtisztító rendszeren keresztül kerül a szippantott szennyvíz a teleptisztító mechanizmusába az éjszakai, kisebb terhelési időszakban.

9. FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK

Dombóvár életében mindig is fontos szerepe volt a felszíni és a felszín alatti vizeknek. A mocsarakban, vízben gazdag Kapos-völgyet a XIX. században lecsapolták, felszámolták. Az elmocsarasodott területekre a jelentős vastagságú tőzeg felhalmozódások is utalnak.

9.1. Felszíni vizek

Dombóvár a Dunántúli - dombságban helyezkedik el, amely a Kapos vízgyűjtője és magába foglalja Belső-, Külső-Somogy, Tolna – Baranyai - dombság és a Baranyai szigetegység egyes területeit. A Kapos-folyó 112,7 km hosszú, és a város déli részén folyik nyugat – kelet irányba. Közepes vízhozama 4,4 m³/s, közepes mélysége 1,4 méter, szélessége pedig 12-15 méter között változik.

A folyót a XIX. században szabályozták, akkor nyerte el jelenlegi formáját, azonban a korábbi folyómedrek napjainkban is megfigyelhetőek. Számos mellékága van. Ezek közül a Kiskonda-patak rendelkezik az egyik legjelentősebb vízgyűjtőterülettel, aminek a közepes vízhozama, 1-3 m³/s között változik. A Kiskonda-patak választja el Ó- és Újdombóvárt.

Vízfolyás	Vízhozam (m ³ /s)		
	Kisvíz	Középvíz	Nagyvíz
Kapos (Dombóvár)	0,44	4,44	115
Kapos (Kurd)	0,5	5,1	130
Baranya- csatorna (Csikóstöttős)	0,06	1,43	110
Hábi- csatorna (Csikóstöttős)	0,02	0,33	40
Attala- Inámi- vízfolyás	0,025	2,8	33
Kis- Konda- patak	0,02	2,6	30
Nagy- Konda- patak	n.a	0,12 (becsült)	n.a
Méhész- patak	0,01	1,5	27

13. táblázat: Dombóvár és környéke vízfolyásainak jellemző vízhozamai¹

¹ Forrás: Dombóvár és térsége környezetvédelmi programja és Közép- Dunántúli Vízügyi Igazgatóság nyilvántartása

Mivel Dombóvár és térsége természetes állóvizekben szegény, ezért mesterséges eredetű tavakat hoztak létre. Így jött létre a közel 26 darabból álló, a Kiskonda-patak völgyének északi részén lévő Kiskondai-halastavak. Déli irányba haladva találjuk a Tüskei horgásztavakat (2 darab), majd a város szívében a Szállásréti-, régi nevén Kórházi-tó helyezkedik el. A mai tórendszer az 1960-os évektől kezdett kialakulni és az 1980-as évek közepéig fokozatosan alakult ki.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő, a Városi Horgászegyesület által üzemeltetett Tüskei-horgásztavon 2010-ben lágyiszap csökkentést végeztetett a tulajdonos a gödöllői székhelyű Iszapfaló Kft.-vel.

Az „Élőhelyhelyreállítás a Kis-Konda patak természetvédelmi terület regionális jelentőségű ökológiai folyosó zavarmentes működése érdekében” projekt keretében megkezdődött a Kis-Konda patak szabályozása, annak érdekében, hogy a patakot környező területek vízellátottsága a korábbi mértéknél magasabb legyen, ezzel is segítve a vizes élőhelyek növényzetének és állatvilágának visszatérését és erősödését.

9.2. Felszín alatti vizek

A napjainkban folyamatosan növekvő vízszükséglet egyre fontosabbá teszi a felszín alatti vizek feltárását. A korábban jelentős vízmennyiséggel rendelkező térségben, ma már szükséges a tervszerű vízgazdálkodás. A felszín alatti vizek esetében elsősorban a talaj- és rétegvíz az, ami Dombóvárnál kiemelkedő szereppel bír.

Talajvíz:

A talajvíz mélységét a csapadékviszonyok mellett a domborzati viszonyok határozzák meg. Felső szintje a löszplatókon 8-10 méter, a lejtőkön 4-8 méter, a völgytalpakon 2-4 méter mélyen húzódik.

Rétegvíz:

A rétegvizek a felső-pannon homokos rétegekben helyezkednek el, melyeket vízzáró agyagrétegek tagolnak. A vízáadó rétegek a következő mélységszintekben találhatóak: 70-85 méter, 100-110 méter, 120-140 méter, 170-180 méter, 230-240 méter és 260-275 méter. A középső-triász dolomitrétegekben feltárt 54°-os nátrium-hidrogénkarbonátos hévízre Gunaras-fürdő épült ki.

9.3. Vizek állapota

Az 1950-es évek végéig a talajvíz rétegből fedezték a lakosság vízszükségletét. A Kapos-völgy területén a talajvíz már 2-3 méter mélyen is megtalálható. Sőt tavasszal akár már 20-30 centiméteres mélységben is előfordul. Az alacsonyabb részeken a talajvíznek vékony a szűrőrétege, és szervesanyag-tartalma gazdag, ezért fogyasztásra

nem alkalmas. Azonban a növekvő igények és követelmények szükségessé tették a tisztább és megfelelőbb rétegvizek feltárását. Az első ártézi kutat 1905-ben fúrták.

Az intenzív mezőgazdasági tevékenységek jelentős mértékben befolyásolják a vizek állapotát. A felszín közeli rétegekben vízminőség romlás, nitrátosodás figyelhető meg. A mélyebb rétegvizeknek magas a rétegeredetű ammónium-ion, bór és arzén koncentrációja. Ezek, valamint a víz hőmérsékleti, keménységi problémái nem teszik lehetővé, hogy a felszín közeli rétegeket kiváltsa.

A Kapos az ország legszennyezettebb folyói közé tartozik. Jelentős mértékben a kaposvári bevezetések miatt. Sajnos Dombóvárra már szennyezetten érkezik. További terhelést jelent a város ipari és kommunális szennyvize és, jelentős mértékű a mezőgazdasági területekről érkező szennyezés is. Mivel kicsi a folyó vízhozama, ezért öntisztuló képessége is igen csekély.

A folyó szennyezőanyag terhelését az alábbi táblázat szemlélteti. Az elvégzett fejlesztéseknek köszönhetően csökkent a szennyezettség mértéke.

Mintavételi hely		Oldott oxigén	KOI _p	KOI _k	NH ₄ -N	NO ₂ -N	PO ₄ -P
Város	km	mg/l	mg/l	Mg/l	mg/l	mg/l	µg/l
Kaposvár	94,4	9,5	8,8	23	0,08	0,029	105
Kaposhomok	84,5	7,9	9,3	26	0,80	0,127	351
Dombóvár	65,5	8,8	11,1	32	0,47	0,098	380
Kurd	43,5	8,7	11,0	29	0,37	0,107	358
Pincehely	8,2	9,0	10,0	27	0,21	0,073	295

14. táblázat: A Kapos-folyó szennyezőanyag terhelés²

9.4. Környezetbiztonság

Árvízvédelem

A Kapos az elmúlt századokban többször is megáradt. A folyómeder szabályozásának és az árvízvédelmi töltések kiépítésének köszönhetően a veszély elvileg megszűnt. Csapadékosabb időszakokban a magas vízhozamnak köszönhetően, valamint a meder üledékességéből és dús növényzetéből kifolyólag a vízfolyás felduzzadt, melyek következményeként kisebb – nagyobb folyóáradások történtek (1998. május, 2005. augusztus, 2010. május-június). A nagy esőzés miatt 2013. március 28-án jelentős árhullám indult meg a Kapos-folyón, ami miatt harmadfokú árvízvédelmi készültséget rendeltek el. Szintén ebben az időszakban a Lehel soron hat szivattyúval emelték át a

² Forrás: A dombóvári kistérség agrárstruktúra- és vidékfejlesztési programjának aktualizálása

felgyülemlett csapadékvizet a Kapos-folyóba. A vízfolyásokon 4-6 cm vízszintemelkedés alakult ki.

Környezeti károk és elhárítások

2013. szeptember 24-én a kaposvári cukorgyár vinaszt tartalmazó egyik tartálya megrepedt és a vinasz a Kapos-folyó folyt. Dombóvárra érve ugyan lecsökkent a koncentrációja, azonban így is jelentős károkat okozott a folyó flórájában és faunájában.

10. TÁJ- ÉS TELEPÜLÉSVÉDELEM, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, VÉDETT TERÜLETEK

Dombóváron az összes zöldterület nagysága 296 737 m²-ről 296 744 m²-re emelkedett az elmúlt évek alatt. A város területén lévő vadgesztenye állományt – köztük az 1970-es években védetté nyilvánított Fő utcai vadgesztenye fasort – az Önkormányzat évente több alkalommal is permetezéssel védi a vadgesztenyelevél-aknázómoly károsítása ellen. Az Agrokemi Bt.-vel kötött szerződés értelmében

A Környezet és Energia Operatív Program támogatási rendszeréhez a KEOP Élőhelyvédelem, –helyreállítás, vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése KEOP-3-132/2F/09 konstrukcióba benyújtott „Élőhelyhelyreállítás a Kis-Konda patak völgye természetvédelmi terület regionális jelentőségű ökológiai folyosó zavarmentes működése érdekében” című pályázattal közel 58.000.000 Ft támogatást nyert Dombóvár Város Önkormányzata. A kettőfordulós pályázat második fordulás dokumentációja 2010. augusztusában lett benyújtva a Közreműködő Szervezet (KvVMFI) részére. A benyújtott pályázatot az Irányító Hatóság vezetője 2011 februári levelében támogatásra érdemesnek ítélte, melyet követően 2011. 04. 11-én aláírásra került a támogatási szerződés. A munkálatok a 2012. évben folyamatosan zajlottak, majd 2013. szeptember 20-án ünnepélyes keretek között átadták a területet.

A fejlesztés célja egy olyan minta értékű modell kialakítása, mely lehetővé teszi a Konda-patak völgye természetvédelmi területen található patak menti vizes élőhelyek helyreállítását és ezzel a regionális jelentőségű ökológiai folyosó zavarmentes működésének biztosítását.

A tervezési terület az elmúlt évtizedek alatt elveszítette természetközeli állapotát, a helyi védelem alatt álló területen az elmúlt évtizedben jelentős mennyiségű hulladék halmozódott fel. A hulladék jelenléte mellett további gondot jelent az invazív növények fokozott térhódítása is, mely a terület degradációjának egyértelmű indikátora. A korábbi, természetvédelmi szempontból elhibázottnak tekinthető vízrendezési munkák is a Konda-patak völgyének kedvezőtlen biológiai állapotát erősítik. A projekt célja a degradált élőhely természeti állapotának javítása, mind a vegetációszerkezet, mind pedig a terület biotikus viszonyait kedvezőtlenül befolyásoló műtárgyak átalakításával.

A fejlesztés főbb elemei a következők

- 1. A Kis-konda patak renaturalizációja a patak menti vizes élőhelyek vízellátottságának javítása érdekében.**

A program keretében a vízszint szabályozása történik meg, olyan mértékben, hogy a patakot környező területek vízellátottsága a jelenlegi mértéknél magasabb legyen, ezzel segítve elő a vizes élőhelyek növényzetének és állatvilágának visszatérését, erősödését.

- 2. Fafajcsere az ültetvényszerű erdőállományokban.**

A tevékenység célja, hogy a területen található ültetvényszerű faállomány kiirtásával és új fafajok telepítésével egy természetszerű erdő kerüljön kialakításra. Ez várhatóan mintegy 33600 db új fa ültetését jelenti.

- 3. Az invazív növényfajokkal „szennyezett” területek helyreállítása.**

A fejlesztési területen kiirtásra, illetve visszaszorításra kerülnek a megtelepedő és tömegesen elszaporodó idegenhonos növényfajok. A végleges visszaszorítás új, természetes növényfajok telepítésével, az invazív növények életterének elfoglalásával lehetséges.

- 4. A tájba nem illő épített elemek felszámolása, tájbaillesztése.**

A tevékenység kapcsán azok a tájba nem illő, funkcióját veszített, balesetveszélyes épített elemek kerülnek eltávolításra, melyek zavarják, illetve nem illeszkednek a helyreállított élőhely működéséhez.

- 5. Illegális hulladékhalomok felszámolása.**

A területen igen jelentős mennyiségű építési és lakossági hulladék került felhalmozásra, melyek összegyűjtése és elszállítása nélkülözhetetlen eleme az élőhely-rekonstrukciónak.

KÖRNYEZETVÉDELMI-BÍRSÁG BEVÉTEL A 2013. ÉVBEN

2013. évben Dombóvár Város Önkormányzata a környezetvédelmi bírságból 60.000,- forintot könyvelt el.

JOGSZABÁLYOK, ADATFORRÁSOK

Bevezetés

- A környezetvédelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- hu.wikipedia.org/wiki/Dombóvár
- Központi Statisztikai Hivatal
- Dombóvári Járási Hivatal Járás Népegészségügyi Intézetének 2013. évi beszámolója

Közlekedés

- Központi Statisztikai Hivatal
- Geo-Gráf Kft.
- Beszámoló a Dombóvári Rendőrkapitányság 2012. évi munkájáról

Környezeti zaj- és rezgéselleni védelem

- A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII.3) KvVM-EüM együttes rendelet

Levegőminőség

- A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet
- Központi Statisztikai Hivatal
- <http://www.kvvm.hu/olm/riv.php?id=602&telepnev=Domb%F3v%E1r&megyenev=Tolna>
- 2012. évi összesítő értékelés hazán levegőminőségéről a manuális mérőhálózat alapján
- A települési szilárd hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 34/2002. (XII.12.) önkormányzati rendelet

Hulladékgazdálkodás

- A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény
- ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Kft.
- A települési szilárd hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 34/2002. (XII.12.) önkormányzati rendelet
- Központi Statisztikai Hivatal
- Beszámoló a Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulás 2012. évi tevékenységéről, valamint tájékoztatás a hulladékgazdálkodási program rekultivációs folyamatainak Dombóvárt érintő fejleményeiről

Dombóvár város ivóvízellátása

- Központi Statisztikai Hivatal
- Dombóvári Víz- és Csatornamű Kft.

Tájékoztató Dombóvár város 2013. évi környezeti állapotáról

Dombóvár város szennyvíztisztítása

- Központi Statisztikai Hivatal
- Dombóvári Víz- és Csatornamű Kft.

Felszíni és felszín alatti vizek

- hu.wikipedia.org/wiki/Dombóvár
- Dombóvár és környéke környezetvédelmi programja
- Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság nyilvántartása
- A dombóvári kistérség agrárstruktúra- és vidékfejlesztési programjának aktualizálása
- www.katasztrofavedelem.hu